

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXX (24)

No. (Štev.) 35

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

2. septembra 1971

Allende potuje

Pretekli teden je čilski levičarski predsednik Salvador Allende prišel svoje potovanje po severnih državah južne Amerike. Prestolnice Quito, Bogotá in Guayaquil so ga videle na svojih ulicah in s tem dale priložnost za različne komentarje. Kakšne cilje zasleduje čilski predsednik s svojo „politiko mirnega sožitja“, medtem ko Čile vodi v „socializem“? Odgovor je precej enostaven, če le malo globlje pogledamo na njegove poteze, zlasti pa na posledice teh potez.

Allende se nahaja pred veliko prelomnico. V notranji politiki čas dela proti njemu. Vsaka vlada, ki ima oblast v rokah, trpi na ugledu pri ljudstvu. Toliko bolj, če se vsak dan močneje kažejo njene napake. V Čilu je levičarska vlada s svojimi gospodarskimi ukrepi v prvem trenutku sicer zboljšala delavski položaj. A posledice se pričenjajo opaziti šele sedaj, in bodo vedno bolj vidne, čim bo tek el čas. Inflacija, ki že sledi njegovim ukrepom zvišanja plač in zamrzovanja cen, pomanjkanje živil in raznih industrijskih pridelkov (tu je pozornost zlasti na tekstilu), nevarnost poloma v kmetijstvu, nejasna bodočnost podržavljenja rudnikov, vse to sili levičarskega predsednika, da skuša najti politični protitež gospodarski krizi.

Prvi korak v tem smislu mu je ponudil argentinski vojaški predsednik Lanusse, ko ga je povabil na obisk v Salto. Gotovo so z argentinske strani za to bili važni notranji razlogi. Lanusse skuša pokazati svoj „ljudski“ obraz, če treba tudi na sestanku s filokomunističnim sosedom. Allende pa se skuša pokazati dobrovoljnega, pristaša „mirnega sožitja“, da bi tako prikril svoj resnični namen „socializacije“ Čila. Zato je tudi z veseljem sprejel potovanje po severnih južnoameriških državah.

A tu se je šele pokazala druga posledica tega potovanja. Kot je Tito na potovanjih po Aziji in Afriki „izvažal“ jugoslovanski model komunizma, tako je Allendeju precej do tega, da bi se čilski primer „socializacije“ ponavljal preko kontinenta. O tem priča tudi dobro organizirana levičarska kampanja ob priliki njegovih obiskov v Kolumbiji in Ekvatorju.

Najbolj tipičen je bil kolumbijski primer. Precej veliko število nahujskancev je ploskalo Allendeju, medtem ko je izžvižgalo lastnega predsednika Pastrana Borrera. Kolumbijska vlada, ki skuša vpeljati razne krepke socialne spremembe, je nasleda argentinskemu primeru, pozabil pa je predsednik Pastrana, da so levičarji v Kolumbiji bolj masivno organizirani kot v Argentini, zlasti pa, da od njih ni pričakovati nobene lojalnosti.

Posledica Allendejevega obiska in levičarskega zadržanja je bila huda reakcija s strani samih vladnih krogov. Senatorka Bertha Hernandez de Ospina, žena bivšega predsednika in pristašinja stranke, ki strumno podpira sedanjo vlado Pastrana, je izjavila, da Allendejev obisk koristi le levičarskim prevratnikom. Tudi drugi poslaniški krogi, kakor tudi narod sam, so končno uvideli, da je to igranje le prenevarno.

Pastrana je skušal s povabilom Allendeja okrepiti svojo „socialno fronto“. Sprejel je nauk in ob njem zatrdil, da je bolj kot kdaj pripravljen izvesti socialne spremembe, ne da bi za te žrtvoval svobodo.

Ta Pastranova izjava pa dokazuje velik latinskoameriški problem. Ogromna potreba po socialnih spremembah naleti navadno na odpor v gospodarskih krogih, ki ga demokratične vlade le s težavo odstranjajo. S tem pa seveda nudijo najlepšo priliko levičarskim elementom, da prikazujejo narodom lažne prispevke raja na zemlji, pod njihovimi oblastmi. Ne primer Kube, ne čilski slučaj ni narodov in demokratičnih vlad izučil. Komunizem širi svoj vpliv in le močan demokratičen nastop, katerega bi spremljale temeljne socialne spremembe, lahko rdečo nevarnost ustavi.

Allendejevo potovanje, ki se je spre-

SLOVENSKO USTOLIČENJE NA GOSPOSVETSKEM POLJU – PRAVLJICA?

RESNA BESEDA K NOVI KNJIGI W. MUCHERJA

Pred tedni je gosposvetški župnik W. Mucher izdal II. del svoje knjige „Die Sprache des Religionsunterrichtes in Südkärnten Cyrill und Method“ z dodatkom „Der Herzogbauer und sein Halsschlag“. To knjigo je razposlal vsem župnim uradom na Koroškem in je tudi segla čez mejo. Goriški nadškofijski kancler dr. Rudolf Klinec, je ob njej napisal za „Katoliški glas“ resne besede pod naslovom „Rušenje temeljev slovenske vernosti in narodnosti na Koroškem“, katere prvi del danes objavljamo.

Vse kulturno človeštvo se je v zadnjih časih zgražalo nad bolj ali manj legaliziranimi umori političnih nasprotnikov, nad množičnimi pokoli, nad mnogovrstnim nasiljem. Med slična uničevalna početia moramo prištevati tudi naklepe in dejanja, ki so načrtno naprjena v sprožitve smrtnega sunka duši nekega naroda ali narodne manjšine.

Fizična likvidacija posameznika ali večjega števila pripadnikov neke skupnosti velja povsod za zločin, ki kliče v nebo za maščevanje. A nič manjša ni hudobita početia, ki hoče namerno ubiti dušo naroda, ko mu mori zavest, hromi življenjske sile in ga navaia k odpadu in razkroju.

Ubijati dušo neke narodne manjšine se pravi: blatiiti tiste, ki jih manjšina časti kot očete svojega poslanstva in stvaritelje svoje kulture, zanikati ji da bi kdaj imela svoje ozemlje in snob doživljala svojo zgodovino, trditi, da so njeni veliki mošči in svetla dejanja nene zmage in porazi, nieno življenje kot samovikla narodna skupnost samo utvara, laž in prevara. Sai narod, ne tudi številna narodna manjšina, ki rima ne početka in ne zgodovinskega razvoja, ki nima ne lastne zemlje in ne lastne usode, ki se celo sramuje svojega norekla in se prištevata med pripadnike tuje narodnosti, je samo nojem, a ne stvarnost, zato pa nai se tudi samo nieno ime izbriše z obličja zemlje.

Nova knjiga župnika W. Mucherja

Wilhelm Mucher, župnik pri Gospe Sveti na Koroškem, znan po svojih napadih na sveta brata Cirila in Metoda, je te dni razposlal vsem koroškim župniškim uradom drugi del svoje knjige „Die Sprache des Religionsunterrichtes in Südkärnten, Cyrill und Method“ z dodatkom „Der Herzogbauer und sein Halsschlag“. V priloženem pismu pojasnjuje, da hoče v „službi resnice in domovine“ ponovno spregovoriti, ker se moralno odgovorni upirajo zavzeti jasno stališče v obrambi zgodovinske resnice.

Knjiga naj bi bila odgovor na članek pokojnega dr. Maksa Miklavčiča „O svetništvu slovenskih apostolov Cirila in Metoda“, ki je izšel v reviji „Nova pot“ marca 1969, in ki ga je ponatisnil „Naš tednik“ na Koroškem.

V prvem delu knjige sta razpravili o Panonski nadškofiji ter o koroških vojvodah. Predvsem govori o ustanovitvi Panonske nadškofije, o „veležidalcu“ in „obrekovalcu“ knezu Kocliju ter o načrtu, kako ustvariti „slovanski blok“ v nasprotju z nemško državo. Nato razpravlja o Korotanu (Karantanien), o umeščanju koroških vojvod, o kosezi in kozakih, o vojvodskem stolu na Gosposvetkem polju in o slovenskem apostolu sv. Modestu. Razpravo konča z zahtevjo, naj se že konča s „pravljicami“ o sv. Modestu, ki naj bi bil prvi slovenski škof, o knežjem prestolu, o slovenskem ustoličevanju koroških vojvod. Saj je vse to ena sama prevara in potvorba, zgolj varanje lastnega ljudstva!

V drugem delu knjige ponavlja prej-

menilo v „socialistični“ proselitizem v latinski Ameriki, ponovno opozarja, da lojalnega sodelovanja z levimi strujami ni pričakovati ne tu, ne kje drugje na svetu. Pokazalo se je tudi, da čas beži, in da ne le za Čile, temveč tudi za vse ostale južnoameriške narode že bje ura, ko se bodo morali opredeliti za svobodo, v pravičnem in demokratiškem redu, ali pa proti njej.

nje trditve: Koroška je bila vedno nemška zemlja, z nemškim prebivalstvom in rahlo slovensko manjšino; sv. Modest ni bil noben slovenski „apostol“; brata Ciril in Metod, najbrž slovenskega porekla, sta bila preje nacionalistična kot verska propagatorja; voljno orodje v rokah verolomnega panonskega kneza Koclija, sta nameravala ustanoviti samostojno slovansko cerkevno pokrajino in tako utrditi „slovanski blok“, to je zvezo slovanskih držav, kar dokazuje pismo papeža Hadrijana II. (869), naslovljeno na tri slovanske kneze: na Rastislava, Svetopolka in Koclija. Njun resnični namen ni bilo pokristjanjevanje Slovanov, saj so bili že pokristjanjeni po zaslugi Ogleja in Salzburga, pač pa odtrgati Panonijo, in z njo Karantanijo, od frankovske tj. nemške države. Spričo tega so Metoda res zaprli, nikakor pa niso z njim grdo postopali. Pismo papeža Janeza VIII., ki govori o „zverinskem trpinčenju svetniškega Metoda“, vsebuje laži, ki jih je Kocelj natvezel papežu. Zato so bila brezpredmetna in docela odvečna opravičila, izrečena na kongresih v Salzburgu l. 1963 in l. 1970, in prav tako zadostila proslava lani v Ellwagenu. Nemški škof Vilhing ni bil nikak heretik, v nasprotju z nadškofom Metodom, ki ni priznaval nauka o „Filioque“, tudi ni potvoril papeževnega pisma, kot trdi dr. Grivec. Zadeva svetništva bratov Cirila in Metoda ni še rešena, četudi je papež Leon XIII. uradno uvedel njuno češčenje v zapadno Cerkev; nikakor nista bila proglašena za svetnika po rednem kanonskem procesu, njuno češčenje je bilo prevzeto od Vzhoda, zato pa tako češčenje ni nikak dokaz o njuni resnični svetosti.

Prepričani smo, da na slična izvajanja primerno odgovorijo slovenski zgodovinarji, in še zlasti kdo v imenu pravkar umrlega dr. Maksa Miklavčiča. Saj tako drzne trditve in tako enostransko prikazana zgodovina vsebuje težko žalitev za ves slovenski narod. Slovenci smatramo Koroško, in to na osnovi izpričanih dokazov, za zibelko slovenstva, ustoličevanje koroških vojvod pa kot izreden primer slovenske demokratičnosti. Napad na sveta brata ni samo rana, zadana slovenski vernosti, pač pa tudi groba žalitev vseh slovanskih narodov, ki ju smatrajo za svetostne blagovestnike, ki sta jim prinesla evangeljsko resnico, slovansko pismenost in književnost in tako postavila trden temelj kulturnega razvoja.

Čemu ta knjiga?

Kaj hoče doseči W. Mucher s to knjigo? Morda poglobitev verske zavesti? Večji duhovni blagor? Iz knjige prav nič ne izhaja, da bi hotel pisatelj razčistiti problem o resničnem delovanju sv. Modesta med Slovenci in o dejanskem svetništvu bratov Cirila in Metoda, niti ne da bi se prizadeval za poživitev vere in zvestobe očetnim izročilom. Neizpodbitno dejstvo pa je, da je knjiga tako napisana, da širi zbeganost in malodušnost med koroške Slovence in da vpliva uničevalno na njih vernost.

Le kaj je torej nameraval? Sam trdi, da je hotel s to knjigo: 1. uveljaviti resničnost zgodovinskih dejstev, pa naj bo resnica še tako bridka; 2. zagovarjati in zaščitiiti „svobodo in samoodlobo vseh Korošcev“, ki naj popolnoma svobodno izražajo svojo voljo pri plebiscitih, volitvah, ljudskih štetjih, ugotovitvah števila pripadnikov narodnih manjšin, in še zlasti svobodo staršev, ko odločajo, kakšno šolo naj posejajo njihovim otroci in v kakšnem jeziku naj se vrši verski pouk; 3. uveljaviti načelo

Efectos de una política descabellada

La semana pasada los líderes de las tres principales asociaciones de agricultores chilenos se han dirigido a altos funcionarios del Gobierno, solicitándole pusiera freno a las invasiones de propiedades por campesinos sin tierras dirigidos por extremistas. Se quejaron, además, de la escasez de fertilizantes y de semillas de trigo.

Los agricultores advirtieron que si la situación continuaba sin que se le pusiera remedio, el país podría sufrir una aguda escasez de trigo el año próximo. Los atentados contra las pequeñas propiedades agrícolas, más que ninguna otra cosa, están desanimando a los agricultores, para continuar sus siembras.

La mayoría de los intrusos están dirigidos por miembros del Movimiento Revolucionario Izquierdista, una organización terrorista de extrema izquierda, que se convirtió en legal después que Allende asumiera el poder, según expresaron los políticos de oposición.

La situación agrícola es otro de los ejemplos, de la descabellada política izquierdista de Allende, que lleva al país a la desesperación y a la ruina.

Posledica brezglave politike

Pretekli teden so voditelji treh glavnih čilskih poljedelskih društev pozvali najvišje vladne funkcionarje, naj zaustavijo invazije posestev, ki jih izvajajo kmetje brez zemlje, katere vodijo ekstremisti. Pritoževali so se tudi zaradi pomanjkanja gnojil in pšeničnega semena.

Poljedelci so opozorili, da če bo ta položaj trajal naprej, ne da bi ga skušali spremeniti, lahko v državi nastane veliko pomanjkanje žita prihodnje leto. Bolj kot kaj drugega begajo poljedelce napadi na mala posestva, zaradi česar nimajo volje, da bi nadaljevali s setvijo.

Večino napadalcev, ki zasedajo zemljo, vodijo člani Revolucionarnega levičarskega gibanja, teroristične organizacije s skrajne leve, ki je postala legalna ko je Allende prevzel oblast, kakor trdijo opozicionalni politiki.

Poljedelski položaj je nov primer brezglave Allendejeve levičarske politike, ki tira državo v bup in propad.

Romarji iz Slovenije v Clevelandu

PRISRČEN SPREJEM PRI SV. VIDU

V torek 17. avgusta so prileteli v Cleveland romarji iz Slovenije, ki so se udeležili blagoslovitve slovenske kapele v Narodnem svetišču v Washingtonu. Precejšnje število rojakov in rojakinj je šlo pričakat skupino romarjev iz Slovenije na letališče Hopkins, od koder so jih spremili v mesto. Zvečer ob sedmih so se romarji v dveh avtobusih pripeljali k Sv. Vidu, kjer jih je pred cerkvijo pričakala množica rojakov in rojakinj. Ob pol osmih se je začela slovesna sv. maša v slovenščini. Poleg škofov dr. Jenka in dr. Držečnika je somaševalo 12 duhovnikov, udeležencev romanja. Dr. J. Gržinčič je igral na orgle, cerkveni pevski zbor pa je ubrano prepeval. S petjem je pri sv. maši sodelovala tudi vsa cerkev. Škof dr. Jenko je pridigal o romanju, o vnemi Slovencev za romanja skozi vse čase, pa posebej še o zemskem romanju nas vseh. Sv. maša je bila zaključena s „Hvala večnemu Bogu“ in s priličeno „Marija skoz življenje“.

Prisrčen sprejem v farni dvorani

Velika farna dvorana se je napolnila, ko je bilo še vedno precej ljudi, ki bi se radi udeležili sprejema. Po okusni večerji se je na odru razgnila zavesa in zbor „Slovenski fantje“ je pod vodstvom rev. dr. J. Gržinčiča zapel „Slovenski smo fantje“ in „Na planine“. Župnik rev. R. Praznik je nato pozdravil romarje iz Slovenije z obema škofoma in hvostino na čelu kot prijetne goste v imenu fare in v svojem ter vsem izrekel dobrodošlico.

o spoštovanju nasprotnih mnenj in stališč. Gre za temeljna načela, brez katerih ni možna združena in zares svobodna zapadna Evropa (str. 154–155).

Našteta načela so lepa in sveta. Sprejemamo jih v celoti. Tu pa ni problema načel, temveč načina, kakor W. Mucher ta načela uresničuje.

Trdi, da se bori za zmago resnice, čiste zgodovinske resnice, in da hoče biti tej resnici neomajno zvest.

Rekli smo že, da se v celoti strinjamo z načelom o zvestosti domani resnici, zanikamo pa, da bi bila Mucherjeva „resnica“ pristna zgodovinska resnica. Priznani zgodovinarji, med njimi dr. Franc Grivec, na tem področju vešak svetovnega ugleda, so po temeljnih raziskovanjih zgodovinskih virov dognali popolnoma drugačno resnico tako da je mogel pokojni dr. Maks Miklavčič očitati Mucherju, ali da ne pozna zgodovine ali pa da ponareja zgodovinska dejstva. Sicer pa naj o tem spregovorijo strokovnjaki!

Dr. Rudolf Klinec

Pisatelj Karel Mauser je v kratkem klenem govoru poudarjal skupnost krvi, pa še bolj skupnost duha in posebej izrazil svojo ljubezen do Slovenske Koroške. „Če ne bi bil doma na Bledu, bi želel biti nekje na Zilji“, je dejal ob misli na ta prelepi del Slovenije, pa se zahvalil nato celovski Mohorjevi za njeno veliko kulturno delo. Z veseljem in ponosom, je dejal, se spominja let, ko je med prvimi pomagal oživljati in krepiti celovski Mohorjevo v letih po drugi svetovni vojni.

Nastopil je zbor mladine pod vodstvom Martina Košnika in zapel dve prisrčni slovenski pesmi. Dvorana je njegov nastop navdušeno pozdravila.

Koroški župnik rev. A. Čebulj je pozdravil zbrane v imenu celovške Mohorjeve, se zahvalil g. K. Mauserju in vsem, ki Mohorjevo podpirajo in ji pomagajo uspešno nadaljevati kulturno narodno delo. Posebno je bil vesel ljubezni, ki jo kaže Ameriške Slovenija do Slovenskega Korotana.

„Slovenski fantje“ so zapeli narodne „Rože je na vrtu pela“, „Venite rožice moje“, „Privrskal je“, povezane v kratek pevski prizorček, ki je bil navdušeno sprejet.

Zahvala in poziv škofa dr. Držečnika

V imenu romarjev se je zahvalil ob koncu sporeda mariborski škof dr. M. Držečnik za prisrčen sprejem. Zahvalil se je za vso požrtvovalnost ameriških Slovencev pri obnavljanju cerkva ni podpiranju cerkvenih ustanov v Sloveniji, pa nato pozval starše slovenskih otrok, naj vztrajno pošiljajo te v slovensko šolo, da bodo ohranili slovensko besedo, vse pa, naj ohranimo zvestobo očetni veri, pa tudi svojemu slovenskemu narodu.

Prisrčne besede škofa dr. Držečnika so segle vsem v srce, ker je iz njih vela resnična ljubezen do vere in domovine.

Po zaključenem sporedu se je razvil živahen razgovor med domačimi in rojaki iz Slovenije.

V sredo 18. ob devetih dopoldne so imeli romarji sv. mašo v cerkvi Marije Vnebovzete, kjer je sledil kratek pozdrav in sprejem, popoldne pa so odpotovali v Toronto, od koder se bodo vrnili naravnost v Slovenijo. S celotnim sporedom romanja, s sprejemom v Washingtonu s tamkajšnjimi svečanostmi in s sprejemom v Clevelandu so bili romarji izredno zadovoljni. Izjavljali so, da kaj takega niso pričakovali.

BOLIVIJA USTAVILA LEVIČARSKO PRODİRANJE

BANZER PREGANJA GVERILO

Ob trenutni konsolidaciji desničarskega Banzerjevega režima v Boliviji, politični opazovalci ugotavljajo, da je Banzer s svojo zmago v Boliviji zavrnil levičarski plaz zadnjih dveh let, ki je grozil preplaviti vso latinsko Ameriko.

Pod poraženim predsednikom Torresom je Bolivija eksperimentirala s tkim. tretjim svetom, neke vrste levičarskim nacionalizmom, ki ga ni bilo mogoče vskladiti z nobenim sedanjim političnim tokom v latinski Ameriki. Torres se je posluževal mešanice marksističnih, trockističnih in starih liberalnih političnih načel, dopustil je ustanovitve tkim. ljudske skupščine delavcev, kmetov in študentov ter zatrdil, da vodi „bolivijsko politiko za Bolivijance.“

Skupno s Čilom in Perujem se je Bolivija pod Torresom borila proti tkz. tujemu, predvsem ameriškemu gospodarstvu nad latinsko Ameriko. Torres je napravil prve prijateljske korake napram kubanskemu komunistu Castru, ki ostaja izoliran od ostalega latinskoameriškega kontinenta že skoro deset let.

Toda ta slika se je sprevrgla 21. avgusta popoldne, ko se je večina bolivijske vojske odločila za Banzerja proti Torresu. Po 16 urah krvavih bojov v La Pazu, v katerih je najmanj 120 ljudi izgubilo življenje, se je v predsedniški palači namestil Banzer, Torres, ki je še malo prej proglašal, da bo „umrl za ljudstvo“, pa se je zahteval v zaščito peruškega veleposlanstva. Pozneje je varno odletel v Limo in od tam pozval svoje pristaše, naj se reorganizirajo in mirno pričakujejo „novega boja s fašizmom.“

Opazovalci ne dvomijo, da bo iz Lime začel Torres organizirati zaroto proti Banzerju, kakor je bil ta organiziral iz Buenos Airesa, kamor se je letošnjega januarja zatekel po neuspelem uporu proti Torresu, svojo sedanjo zaroto proti njemu.

Težko si je misliti, da bo mogel 45-letni bivši šef bolivijske vojaške akademije Banzer mirno izpeljati svoje načrte, se pravi „obnoviti državo na trdni podlagi,“ kakor je sam izjavil.

Banzer je v svojih izjavah razumljivo previden, kako namerava izpeljati svoje načrte. V svojem prvem govoru po prevzemu oblasti je izjavil, da njegov režim zavrača tako skrajno levo kot skrajno desno. Označil je mnoge Torresove politične poteze za „demagoške“, toda za nekatere je dejal, da jih ni mogoče spremeniti. Med te spada podpravljanje bivšega ameriškega koncerna Bolivian Gulf Oil Company, ki ga je

uzakonił že pred Torresom gral. Ovan do, Torres pa je podpravljanje dokončno izpeljal.

Izgleda, da bodo bolivijski veletrogovci, ki pričakujejo hitro vrnitev na tkim. svobodno trgovino, razočarani. Prav tako bodo razočarani politiki, ki so upali na skorajšnjo uvedbo demokracije v Boliviji. Banzer je namreč izjavil, da ga „volitve ne zanimajo“, ker da je treba „deželo najprej postaviti na prave noge.“

Banzerjeva vlada šteje 14 članov ter je večino ministrstev razdelil med skrajno desničarsko bolivijsko Socialistično falango in Narodno revolucionarno gibanje. V tem so združeni levičarski liberali, konzervativci in druge politične skupine. Vodja gibanja, bivši bolivijski predsednik Paz Estenssoro se je vrnil iz izgnanstva in je postal trenutno Banzerjev svetovalec.

Banzerjeva zunanja politika je bolj določena. Dejaj, da bo Bolivija ohranila diplomatske odnose z vsemi državami, s katerimi jih že ima, vključno z ZSSR in njenimi sateliti. Vsako zblizanje s Kubo pa je Banzer prepovedal, ko je dejal, da „Bolivijci ne bodo mogli nikdar odpustiti Castrovem režimu invazijo svoje dežele z gverilci pod poveljstvom tujca Che Guevara.“ Zato bo bolivijska vojska sedaj totalno iztrebila ostanke komunistične gverile v državi.

Banzerjev pogled na Čile, odn. na Allendejev komunistični režim, je prav tako hladen. Izjavil je, da bodo odnosi med Bolivijo in Čilom ostali prijateljski samo, če bo Čile dal Boliviji „svoboden dostop do Pacifika.“ Doslej sta imela Čile in Bolivija, in to šele od leta 1962 naprej, samo konzularne odnose.

Večina Bolivijcev se strinja z upanjem, ki so ga izrazili delegati Mednarodnega rdečega križa v La Pazu, da bo po sedanji revoluciji „Bolivija morda mogla uživati daljšo dobo miru.“

Banzer je tudi objavil, da bo neusmiljen s komunistično opozicijo proti njegovemu režimu in je dokazal, da njegove besede niso bile prazne, ko je proti pro-Torresovim študentom na la paški univerzi poslal lovška letala Mustang in nad 500 težko oboroženih vojakov, da so jih razpršili.

Banzer je trenutno gospodar položaja. Toda opazovalci se sprašujejo, ali mu bo uspelo obnoviti državo ali ne, kajti v zadnjih 25 letih je Bolivija imela 16 predsednikov ter je tudi vsakega od njih začasno podpirala vojska.

Odgovora na to ne more dati nihče, tudi Banzer ne.

Mednarodni teden

Medtem ko se je prvi preplah na mednarodnem finančnem trgu v nekaj dneh po Nixonovi zaščiti ameriškega dolarja pomiril, so se oči vseh finančnikov sveta upirale v japonski jen. Japonska vlada se je namreč vztrajno borila proti revalvaciji jena napram dolarju, vendar pritiska ni mogla vzdržati ter je pretekli petek prepustila vrednost jena svobodnemu nihanju. Jen se je seveda takoj dvignil v odnosu na dolar, ni pa šinil v take višine, da bi mogel resno ogroziti japonsko gospodarstvo. Sedaj se v finančnih ministrstvih gospodarskih velesil sveta pripravljajo velike mednarodne finančne konference za prihodnje tedne ali mesece, na katerih nameravajo znova urediti problem odnosov med posameznimi močnimi in slabimi valutami in sploh celoten finančni sistem svobodnega sveta.

Brežnjev in Podgorny nameravata obiskati Francijo konec oktobra za tri do štiri dni. Delegacija rdeč Kitajske pa bo prišla na obisk v Pariz predvidoma konec septembra ali v začetku oktobra. Nekateri pravijo, da bo v Pariz prišel Čuenlaj sam.

Neil Armstrong, prvi človek, ki je stopil na Luno, je zapustil astronautiko in postal profesor za strojno tehniko na univerzi v Cincinnati.

Pacheco Areco, urugvajski predsednik, bo znova kandidiral za predsednika na letošnjih novemberskih volitvah v Urugvaju, če se bo za to izrekel narod na plebiscitu.

Filipinska vlada je proglasila obsešno stanje v državi, ker je ugotovila, da je „neka tuja velesila pripravljala upor za uvedbo režima, temelječega na marksistično-leninističnih načelih“. Opazovalci trdijo, da gre za Sovjetsko zvezo, ki da si hoče v protitež rdeči Kitajski na Filipinih ustvariti oporišče v vzhodni Aziji.

Grška vlada lovi ravnotežje

JAVNO MNENJE NA STRANI PAPADOPULOSA

Grški diktator Papadopoulos, ki je prepovedal in zatrl skoro sleherni komunistično delovanje v Grčiji, se je minuli teden znebil tudi nekaterih svojih vojaških sodelavcev, ki so mu pomagali leta 1967 priti na oblast.

V moderni grški zgodovini se je že večkrat pripetilo, da se je opozicija proti obstoječemu režimu pojavila, če ne med narodom, pa v okolici vsakokratnega oblastnika. Temu se tudi Papadopoulos ni mogel izogniti, le da je opozicijo hitro ugotovil in odstranil.

Doslej se je Papadopoulosu posrečilo ohranjanje ravnotežje med voditelji razpuščenih političnih strank in njegovim režimom, prav tako pa tudi ni ne-

Podčrtati je treba, da so mnogi usmerili obnovitveni zagon v zunanjo in neosebno prenejanje cerkvene zgradbe in v sprejemanje oblik in duha protestantske reforme, namesto da bi začeli tisto prvo in glavno obnovo, ki jo je hotel koncil, namreč, moralno, osebno, notranjo.

Pavel VI. 15. januarja 1969.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

VOLITVE NA OBZORJU

V iskanju političnega ravnotežja, institucionalnega izhoda in vsaj delne gospodarske stabilnosti sedanje vlade, je predsednik Lanusse pretekli četrtek storil korak naprej vsaj v prvih dveh vidikih. Ta dan (26. avgusta) je sprejel voditelje politične formacije La Hora del Pueblo (ki jo sestavljajo radikalni, peronisti in še nekatere manjše stranke), ter imel z njimi poldrugo uro dolg razgovor. Iz sestanka je izšla prva jasna definicija glede datuma volitev: general Lanusse je objavil, da bo vlada v mesecu oktobru objavila datum, ko bo ljudstvo na svobodnih volitvah izvolilo svojo bodočo vlado.

To ni veliko, a politike je zadovoljilo. Sedaj pa ostane vprašanje, kdaj bodo volitve. Politiki želijo da že prihodnje leto t. j. 1972; vlada se bolj nagiba da šele leta 1973 in sicer raje proti koncu kot pa v začetku. Ko pa bo torej sredi oktobra jasno, koliko časa bodo stranke imele, da pripravijo volilno kampanjo, bodo nastala nova vprašanja: kateri bodo kandidati, koliko strank se bo smelo predstaviti, bodo stranke nastopale posamezno ali povezane v razne nadformacije? Kar se tiče kandidatov, je peronistični delegat Paladino, ob svojem prihodu v Madrid v ponedeljek 30. izjavil, da je Perón pač edino možni peronistični kandidat. A o tem mnogi dvomijo, tudi mnogi peronisti.

Vlada pa ima, po mnenju opazovalcev, tudi svoje načrte, in se ji za volitve nič ne mudi. V načrtu naj bi imela predhodno dobo, ko bi pod predsed-

stvom gen. Lanusseja vodila državo koalicijska vlada, to je, da bi bili v vlado sprejeti predstavniki raznih strank, kar naj bi bil neke vrste model za bodočo vlado. Želja sedanjih voditeljev je, da se preneha s strankarstvom in najde skupno izhodno točko, ki bi bodočim vladam dala stabilnost, da bi lahko nemoteno se posvečala reševanju gospodarskih in drugih problemov.

To bo seveda nekoliko težko. Doslej je že samo v glavnem mestu zaprosilo za priznanje 22 političnih strank. Po vsej deželi je število menda že presseglo sto strank. Kako jih povezati v dve, kvečjemu tri politične zveze? Posebna komisija preučuje nov volilni zakon, ki naj bi te stvari uredil.

Medtem ko se v politiki nekoliko svita, pa gospodarstvo ječi pod težo inflacije in v svetovni krizi denarnega sistema. Vlada je izbrala to krizo, in dolar spravila na pet novih pesov. Tako se je vsaj delno približala realni vrednosti. Določila je tudi dr. Brignonea za predsednika centralne banke namesto dr. Gruneisena, ki je odstopil ob dolarski krizi, a ne zaradi nje, marveč zaradi ofenzive nacionalnih krogov. Dr. Gruneisen je bil namreč izrazito liberalne linije. Vendar je tudi dr. Brignonea pristaš liberalne ekonomije, saj je bil ožji sodelavec in svetovalec bivšega ministra dr. Krieger Vase-na. Kot se vidi skuša predsednik Lanusse tudi na gospodarskem polju obdržati ravnotežje med raznimi skupinami. To politiko pa je začel že njegov predhodnik gen. Onganía.

dove, zlasti v ekonomskem oziru. Venpar pa se je prav pod Papadopoulosom meščanstvo močno namnožilo vsled odhajanja kmečkega prebivalstva v mesta, tu pa obstaja opozicija proti režimu, dasi je danes še popolnoma neorganizirana.

Ker je Papadopoulosov režim eden prvih grških režimov po drugi svetovni vojni, ki je pognal gospodarski razvoj v državi v še dosti hiter razmah, na drugi strani pa je močno zmanjšal tradicionalno korupcijo, Papadopoulosu pripisujejo možnost, da bo mogel nekega dne celo oklicati republiko. Kraljeva slika v Grčiji namreč hitro bleďi.

Ostajata pa za Grčijo še naprej predvsem dva velika problema nerešena: velik primanjkljaj v vsakoletnem državnem proračunu in otok Ciper.

Jubilejna številka Hrvatske revije

Hrvatska revija je centralna hrvatska knjižna revija, ki sta jo pred dvajsetimi leti ustanovila pesnika Vinko Nikolić (Buenos Aires) in Antun Bonifacić (Rio de Janeiro). Toda kmalu je prevzel Nikolić sam urejevanje, upravo in lastništvo ter je izhajala do pred nekaj leti v Buenos Airesu, potem v Franciji, dokler urednika niso pregnali na zahtevo jugoslovanskih oblasti, nato v Münchenu in sedaj v Barceloni v Španiji. Okrog revije se je Nikoliću uspelo zbrati vse emigrantske hrvatske kulturne delavce po svetu. Da je pognala korenine med hrvatsko emigracijo — po zaslugi mecenov seveda, po katerih je hrvatska kulturna zgodovina že od nekdaj znana —, je pokazala ta jubilejna številka revije ob dvajsetletnici, ki je izšla z malo samudjo sicer, toda zato s tako večjim doneskom, da že po tej strani vzbuja začudenje in spoštovanje. Ta številka obsega namreč nič manj kot 700 strani, ter prinaša samo razprav in pesmi 50 po številu ter potem še čez sto strani zanimivega kulturnega drobiža pregleda, ocen, likovnih prilog ter političnih pogledov, pa tudi zelo važnih dokumentov iz bližnje preteklosti. Tudi po likovni strani je lepo opremljena ter predstavlja reprodukcije najvidnejših sodobnih emigrantskih hrvatskih umetnikov. Impozantna knjiga in reprezentativna, lep spomenik hrvatske kulturne ustvarjalnosti v emigraciji, ki nas osupne.

Grb hrvatske državnosti in narodna himna začenjata ta jubilejni zvezek kot poudarek osnovne linije, ki jo revija zastopa. Reči pa moramo takoj, da je urednik Nikolić širokogruden, kajti med sotrudniki zasledimo imena, ki so bila vse prej kot režimovska med okupacijo, kar priča, da urednika vodi resnično težnja po širokosti in odprtosti do različnih mnenj. Ne moremo naštevati niti po imenih avtorjev, niti po naslovih o vseh 50 razprav in doneskov, poudarjamo pa, da so tu sestavki o situaciji hrvatskega problema v sodobnosti, potem razprave o etnogenezi Hrvatov, ki da so nastali na današnjem ozemlju med Dravo, Savo in Jadranom iz praplasti Ilirrov in Gotov ter se niso preselili izza Karpatov (članek pobija iransko in slovansko tezo ter postavlja svojo, ki je zelo hipotetična in neverjetna!) Tu je temeljit članek o hrvatskem državnem grbu, zanimivo poročilo tajnika dr. Mačka o spominih na predsednika med vojno; tudi razmerje med Strossmajerjem in Bolgari je lep donesek hrvatsko-makedonskim kulturnim zvezam. Marsikoga bo zanimala razprava o generalu Loehru in njegovih kapitulacijah pred Pliberkom, kakor tudi o razkolu v leninizmu-stalinizmu. To so teme, o katerih govore najvidnejše razprave I. dela.

Drugi del je posvečen poeziji in prozi ter spominom na medvojna leta. Tretji pa jezikovnim in historiografskim problemom, kakor tudi filozofiji, glasbi, slikarstvu in umetnostnim problemom sploh. Bogat je kulturni pre-

gled današnjega življenja Hrvatov v svetu kakor tudi doma, ocene časopisov in pregled likovnega razstavljanja hrvatskih umetnikov po svetu. Poseben oddelek je posvečen političnim vprašanjem sodobnosti in polpreteklosti, med katerimi vzbuja posebno zanimanje osem doslej neobjavljenih dokumentov Paveličevih predlogov iz l. 1927, kaj vse bi Hrvatska odstopila Mussoliniju, če ji pomaga do Neodvisne Hrvatske. Dokumente o odstopanju Slovenije Italiji smo v našem listu že omenili v št. 32 z dne 12. avgusta. O Slovencih govore tudi ocene slovenskih publikacij.

Poseben članek, ki ga je napisal Matija Kovačić, obravnava dve slovenski publikaciji: Tretji zvezek Jurčevev spominov Skozi luči in sence ter Zbornik Svobodne Slovenije za l. 1969. V ocenjevanju Jurčevev knjige je tudi Kovačić zapadel zmoti, kakor so že mnogi doslej in bodo tudi v bodoče. Jurčeveve spomine sprejema namreč kot knjigo spominov, v kateri naj bi skušal avtor prikazati dogodke iz naše preteklosti, kot so se resnično dogajali. Toda Jurčec je mojster v tem, da zna porabiti svoj lep pisateljski talent spretno zato, da prikaže dogodke iz preteklosti tako prepričevalno, da bralec verjame, da je bilo tako, četudi se dogodek dejansko nikdar ni zgodil ali pa vsaj precej drugače. Jurčec se namreč poslužuje pravice romanopisca, in se poslužuje fantazije v oporo sedanjim njegovim željam, kaj naj bi bilo in kaj naj ne bi bilo v preteklosti. Tudi vidi sebe prisotnega tam, kjer ga dejansko ni bilo. Zato je Kovačić nekatere dogodke, ki jih opisuje Jurčec (zastu-

pitom dr. Korošca, zakaj je bil dr. Kulovec izvoljen za načelnika SLS itd.) vzel v zmoti kot čisto resnico.

Pri oceni Zbornika Svobodne Slovenije za leto 1969 pa se pisec omeji pred vsem na razpravo dr. Kreka o zadnjemu dr. Korošca ob atentatu na Radića in na Krošljevo razpravo O dr. Korošcu ter sporazumu med Srbi in Hrvati. Pisec je v kritičnih pripombah k tem razpravam ostrejši, kot bi bilo primerno za revijo na taki višini.

Jubilejni zvezek Hrvatske revije je gotovo ena najpomembnejših knjižnih izdaj slovenskih emigracij.

Obenem s pripravo te jubilejne številke je Hrvatska revija razpisala tudi nagrade za najboljša dela zadnjega leta v domovini in emigraciji ter za najboljša razprave v tem zvezku HR, kakor tudi nekaj drugih nagrad za sotrudnike HR sploh in za mecene posebej. Razsodišče je priznalo prvo nagrado (300 dolarjev) za najboljša dela v domovini Petru Šegedinu z knjigo Svi smo odgovorni in dr. F. Tudijskega za knjigo Velike ideje malih narodov. Za najboljša dela v emigraciji pa razpravo o dr. Mandića Hrvati in Srbi, dva stara različita naroda (1971). Poleg drugih so bili odlikovani tudi mecen g. Ivo Rojnica ter drugi sotrudniki HR in likovni umetniki s priznanimi pismi in zlatniki s podobami hrvatskih kraljev in velikih ljudi, ki jih kuje v Münchenu Zlatko Tudijskega.

Ta zvezek HR ob dvajsetletnici in te razprave so gotovo velik kulturni dogodek med hrvatsko emigracijo, h kateremu moramo uredniku Vinku Nikoliću samo čestitati. Slovencem pa naj

bo zgled, kako smotrno kulturno delo in zavest podpiranja od strani mecenov more roditi taka reprezentativna dela. Da bi imeli Slovenci več takih ljudi!

Jubilejna številka HR je izšla februarja letošnjega leta, takoj nato — marca — je izšla l. številka XXI. letnika za 1971, v kateri je med drugim tudi študija dr. Tineta Debeljaka o Slovenskoj emigrantskoj književnosti na 21 straneh (str. 28—47). Študija je bila namenjena za jubilejno številko HR kot prispevek slovenskega književnika k hrvatskemu kulturnemu emigracijskemu jubileju. Je tu prvič v slovenski književnosti celotno prikazan razvoj in ocena književnega ustvarjanja v emigraciji, kajti vsa bibliografija, ki jo pisatelj dodaja na koncu, priča o tem, da je bila ta literatura doslej obravnavana le v odlomkih, sporadično, ali pa po osebnostih (prof. Jevnikar), ne pa v celotni literarno zgodovinski panorami. Opozorjamo na važnost tega prispevka, ki ga je v hrvaščino prevela S. Ž. B. Razumljivo, da je pri tisku nastalo nekaj napak, ki jih vsak slovenski bralec lahko sam popravi (pri slovenskih imenih), par napak pa je takih, da potrebujejo popravka: na str. 30, namesto „u Dejanju — domobranskoj reviji — Ivan Hribovšek, Ludve Potokar...“; str. 31: namesto „poseban otisak“, naj stoji „ponatisak“; str. 32 „Simčič s jakim crticama pa pjesmama, te Vinko Beličič“, prav „S. s jakim crticama, te Vinko Beličič pjesmama“, in str. 34 „Zborničič“, prav „zbornik čez izaro.“ A. N.

Novice iz Slovenije

KOPER — Iz koprškega pokrajinskega muzeja so vlomilci odnesli 7. avgusta ponoči pet umetniških slik, pet starinskih pištol, tri bogato izrezljana bodala in medenasti kipec, tolkač na vratih palače Tako, delo Tiziana Aspettia, ki predstavlja rojstvo Venere. Vlomilci so preplezali dvorišni zid, prežagali rešetke na oknu in odnesli umetnine v vrednosti 300.000 din.

LJUBLJANA — Mednarodni kongres Svetovne federacije za obravnavanje podatkov (IFIP) je bil od 23. do 28. avgusta v slovenski prestolnici. Je bil to sedaj največji kongres, ki je bil kdajkoli v Ljubljani. Udeležilo se ga je 4000 znanstvenikov, ki so zborovali v športni dvorani v Tivoliju, poleg tega pa še v šestih drugih dvoranah in v treh kinodvoranah. Kongres je spremljala razstava, kjer je 81 tvrdk iz 17 držav predstavilo najnovejše dosežke v računalniški tehniki.

KRANJ — Dva slovenska slikarja samorastnika razstavljata v Kranju. Anton Repnik z Mute je v galeriji Mestne hiše razstavil 25 olj, ki so skoro vsa iz letošnjega leta, v Prešernovi galeriji pa Greta Pečnik iz Pirana.

ZAGORJE — V stekleni dvorani delavskega doma sta odbor slikarskih kolonij Slovenije in kolonija Zagorje — Izlake pripravila skupno razstavo del, ki so nastala v kolonijah Izlake, Škofja Loka, Ptuj-Borl, Idrija in Ravne na Koroškem.

LJUBLJANA — Lani je bilo na slovenskih cestah 8600 prometnih nesreč, od tega je 2300 nesreč povzročila neprimerna hitrost. Hitra vožnja skupaj z izsiljevanjem prednosti, nepravilnim prehitovanjem in opitostjo voznikov je poglaviti krivec za nesreče. Na cestah je sedaj 13 radarjev, s katerimi kontrolirajo hitrost vožnje. Kljub temu, da je radarjev premalo, imajo ti precejšen psihološki učinek. Tako se je na mariborskem območju po uvedbi radarskega nadzorstva zmanjšalo število nesreč za 20%.

TOLMIN — Kmetijska zadruga je odprla v začetku avgusta 9 km dolg mlekovod, ki pelje iz Livka v tovarno za predelovanje mleka v Kobaridu. Prav posebno prav bo prišel mlekovod v zimskih mesecih, ko je prevoz otežkočen. Zadruga ima v načrtu še več mlekovodov iz vseh terensko težko dostopnih, a mlečno pomembnih kmetijskih predelov.

LJUBLJANA — Vso Slovenijo je zajel val vročine; malo so se oddahnili šele 8. avgusta zvečer, ko so padle prve deževne kaplje. Nevhite so bile tedaj nad Slovenj Gradcem, Mariborom, Mursko Soboto in Kredarico. Najhujšo ljubljansko vročino v avgustu so namerili 7. avgusta s 37 stopinjami, kar je za dve stopinji več, kot je znašal dotedanji avgustovski "rekord" iz leta 1933. Najtoplejši dan v Ljubljani pa je bil leta 1950, ko se je v juliju živo

srebro v toplomeru ustavila pri 38,8 stopinjah. V Mariboru pa je bil najbolj vroč dan 8. avgusta s 35,4 stopinjami.

MURSKA SOBOTA — Ker republiška izobraževalna skupnost ni več hotela financirati srednje kmetijske šole v Rakičanu, je soboška občina sklenila podpreti to šolo, posebno ker je zadnje čase spet več zanimanja zanjo. Upajo tudi, da bo republiška skupnost revidirala svoj odnos do te šole, ki po mnenju Pomurcev mora obstati, saj deluje v kmetijsko najbolj naseljenem predelu Slovenije.

BELTINCI — Kmetijski strokovnjaki so za leto napovedovali slabo letino krompirja. Pa so se hudo ušeli. Namesto napovedanih piškavih krompirjev se kmetje ne postavljajo samo z nadvse bogato letino, ampak tudi z zelo kvalitetnim krompirjem. Toda kaj pomaga bogata letina in tudi dovolj ugodna cena, ko pa obrat za kooperacijo pri podjetju Pomurka nima dovolj denarja za odkup.

KRANJ — V novi sejemske dvorani, ki meri 5000 kv. metrov, so 6. avgusta odprli 21. mednarodni Gorenjski sejem. Za letošnji sejem je značilna večja udeležba tujih podjetij, saj jih je več kot četrtina. Med 407 razstavljalci jih je namreč 117 tujih firm iz desetih držav. Lani je sejem obiskalo 185.000 oseb, za leto pa jih pričakujejo nad 200.000.

Umrli so od 4. do 9. avgusta:

LJUBLJANA: Ivanka Vuletin r. Pašk, Zora Cibic r. Plevelj, Fanika Vidic, up., Terezija kerl, Alojzija Avanzo r. Strasberger, Anton Avšič (73), pos. iz Smartnega ob S., Ana Kuzmin, Frančiška Kobal r. Buh, Marija Pečan r. Okoren, Franjo Hajdinjak, gradb. strojnik, Ema Preželj r. Zalokar (87), Jakob Poženel up., Algo Ramovš r. Tintnik, Angela Golobač r. Avbelj, Jožef Škoda up., Leo Smole, bivši oficir, Ljudmila Zavrtanik, uč. v p. (86), Francka Markun r. Oblak, Mihael Gumilar, krojač, Anton Vrhovec.

RAZNI KRAJI: Marija Albreht (Vrbancova Micka), Vrhnik; Franc Udovc, gradb. delov., Novo mesto; Anton Horvat, Pleškovec; Uršula Vengust, Trbovlje; Anton Nahtigal, kor borec, Višnja gora, Zvonimir Omahen, Koper; Karolina Tomšič r. Verbič, Grahovo pri Cerinici; Janez Rigler (Matevžov ata), Praproče; Ivan Čop (86), Jesenice; Franc Ramovš (86), up., Kranj; Ivo Korimšek, Trbovlje; Frančiška Titscher r. Pehar, šofant; Franc Potončnik, Podnart; Jože Rančigaj, strugar, Zagorje ob Savi; Julijana Goleš, Sošice; Marija Sajko, uč., Majšperk; Martin Grimsič, mehanik, Borovnica; Boris Kryštufek, ekonomist, Kranj; Franc Krašovec (88), usl. fin. kontr. v p., Vižmarje; Anton Rajk (70), pos., Bojanja vas pri Metliki, Ivana Sikyta (92), Vrhnik; Matija Babor, up., Črnomelj; Milan Vrečar, steklar, Polje; Anton Lep, Trbovlje; Marija Oman (Breznova mama) (97), Gozd-Martuljek; Ivanka Matevžič r. Brus, Vrhnik; pri Ložu; Angela Košir r. Perovšek, Sodražica; Anton Makoter, up. (81), Slov. Bistrica; Jože Štrukelj, usl. Litostroja, Dravljica; Peter Praprotnik, up., Tržica; Terezija Babkov r. Lesjak, Maribor; Milan Hrovat, kipar, rezbar in pozlatař (69), Domžale.

SLOVENC V ARGENTINI

Osebnosti

Družinska sreča: V družini dr. Petra Ranta in ge. Regine Lesar se je 5. avgusta rodil sinček Mihael Avguštin. Iskreno čestitamo!

BUENOS AIRES

Prosvetni večer Zedinjene Slovenije

Na prosvetnem večeru Zedinjene Slovenije dne 28. avgusta v mali dvorani Slovenske hiše je imel zanimivo predavanje o pomorstvu Pavel Fajdiga. Lepemu številu občinstva je predstavil razvoj in pomen modernega pomorstva, njegov odnos do svetovnega gospodarstva in njegov bodoči razvoj.

Predavanje je razdelil na sedem poglavij: 1. v jedrnatih obliki je podal zgodovino pomorstva in tipe ladij, ki so v preteklosti rezale valove svetovnih morij, nakar je prešel 2. na moderno plovbo, ki se v glavnem odigrava s štirimi vrstami ladij: tramerji, linijskimi ladjami, tankerji in bulk-carrierji; 3. pomorski promet je urejan s tremi vrstami mednarodnih dogovorov: brusselske konvencije, tarifne konference in pomorsko zavarovanje. Skoraj je bilo nemogoče verjeti, ko je govornik povedal, da se je od leta 1950 naprej potopilo povprečno po sto vseh vrst ladij na leto, po 20 dnevno pa so žrtve drugih manjših nesreč na morju; 4. vzdrževanje linijskih ladij je združeno z velikimi stroški, prav tako zahteva gradnja novih ladij težke dolarske milijone, posebno še tankerjev; obliko za utekočinjen naravni plin; 5. popis petrolejskih tankerjev, ladij LASH in tankerjev LNG je bil izredno zanimiv, prav tako, kakor 6. podatki o danes obstoječem ladjevju na svetu, kjer prednjačijo ZDA, ne da bi pri tem pozabil na podoben pregled o stanju v Splošni plovi in v argentinski ELMA-i; 7. za konec je predavatelj presenetil poslušalce z novostjo na inženirskih mizah, kjer v Angliji in na Nizozemskem že pripravljajo tovarne zrakoplove, ki bodo v ne toliko oddaljeni bodočnosti zamenjali ladijski promet z zračnim tovorjenjem. Velike ladijske družbe bodo preusmerile svoj promet z vodnega morja v zračno morje.

Sledil je enourni barvni zvočni film Okno v Daljni vzhod, v katerem smo videli turistične, folklorne, gospodarske in druge zanimivosti prostora med Hong Kongom, Japonsko, Filipini, Indonezijo in Indokino.

CASTELAR

Živahno delovanje mladine na Pristavi

Če nas ob pogledu na življenje v naši skupnosti kaj mora razveseliti, je to gotovo, kadar vidimo, da našim mladim ni le do sprejemanja, ampak znajo — kadar hočejo — zavijati rokave in s polnim čutom odgovornosti opraviti delo.

Takega zadoščenja smo bili deležni na Pristavi nekajkrat v avgustu. Na prvo nedeljo, ko se praznuje otroški dan, so članice in člani mladinskih organizacij pripravili otroško tombolo, da z njo razvesele najmlajše. Treba je bilo narediti načrt, razdeliti delo, preskrbeti dobrote — glavni je bilo kolo — pripravi in razdeliti tablice, voditi tombolo, poskrbeti za postrežbo — in končno vse pospraviti. Mlada srca in roke so se združile in delo opravile, dobro opravile v veliko veselje otrok in priznanje odraslih.

Teden pozneje smo želeli starši povabiti prav to mladino na praznični zajtrk. Po mladinski maši smo jih sprejeli s Prešernovimi verzmi iz Zdravice. Cesar smo deležni ob očetovskem in materinskem dnevu, starši, je bil zdaj delež naših sinov in hčera. V krogu miz jim je ob prijazni postrežbi in veseljem

razporejenju veljal pozdrav, ki ga je v imenu mater izrazila ga. Marija Klemenčičeva, vzpodbudne besede očeta pa je izrekel pisatelj dr. Jože Krivec.

Pa nam je avgust s svojimi sobotami in državnim praznikom hranil še novo presenečenje. Kdor je omenjene popoldneve obiskal Pristavo, je nemalo začuden obstal pred pestro sliko: Skupina istih fantov je z zaviranimi rokavi, potnimi čeli in nasmejanimi obrazi z lopatami in kladi — medtem ko so dekleta skrbela za lakoto in žejo — pripravljala tla za bodoče prostore novega doma. Kdo bi ne bil vesel tega prizora, te dejavnosti?

Ko v desetem letu obstoja mladinskih organizacij na Pristavi čutimo to zdravo prerojenje, želimo le, da bi preko vseh neprilik vodilo k bogatemu zorenju.

SAN MARTIN

Prešernov večer

V soboto, 28. aprila je bila v Slovenskem domu v San Martinu lepo uspela kulturna prireditev, posvečena 171 letnici rojstva največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna. Prireditev je pripravil in jo tudi vodil kulturni referent g. Stanko Oberžan, ki je v uvodu toplo pozdravil dr. Tine-ta Debeljaka in še posebej mladino, ki se je v lepem številu udeležila tega večera. G. Oberžan je naglasil, da prireja ta večer Slovenski dom s sodelovanjem Slovenske kulturne akcije, da prikaže rojakom našega največjega mojstra v vezani besedi, ki ga smemo vzporejati z največjimi pesniki drugih narodov.

Po tem uvodu je Slovenski pevski zbor iz San Martina pod vodstvom g. Slavka Rupnika krepko zapel Prešernovo Zdravljico. Učenci in učenke osmega razreda Slovenske šole dr. Gregorja Rožmana so nato podali celotni Prešernov Uvod v Krst pri Savici. Pohvaliti je treba lepo in jasno izgovorjavo zahtevnega besedila te največje Prešernove pesmi. — Mali Oberžanov Jožek pa je povedal, kako radi so imeli Prešerna tudi otroci. Kadar se je v Kranju pojavil na cesti, so ga obkolili in ga klicali „doktor Figa“, ker je vedno imel polno fig v svojih žepih in jih je delil otrokom.

Sledili sta deklamaciji dveh sonetov: Jožko Rožanec je lepo podal „O, Vrba, srečna, draga vas domača“, Janez Zorec pa je dovršeno recital „Čez tebe več ne bo sovražna sreča“.

Temu prvemu delu Prešernovega večera je sledil drugi del s predavanjem dr. Tine-ta Debeljaka, spremljano s diapozitivi. V tem predavanju nam je govornik mojstrsko orisal Prešerna kot človeka, pesnika in zavednega slovenskega rodoljuba. Na platnu smo videli posnetek Prešernovega rojstnega in krstnega lista, šolskih izpričeval, doktorske diplome in pisem. Tudi smo videli Prešernovo rojstno hišo, ki je po zaslugi bana dr. Natlačena s prispevki mladine postala Prešernov muzej. Govornik nam je tudi pokazal pesnikov grob, sliko Primicove Julije, Matijo Čopa in dr. Dalje je dr. Debeljak pokazal vse slike, ki jih imamo o Prešernu, in prav tako tudi kipe. Povedal je, da glede slik ni gotovo, ali predstavljajo Prešerna takega kot je bil v resnici. Pokazal je tudi sliko, ki je bila odkrita lanske leto in so nekateri strokovnjaki mnenja, da res predstavlja dr. Prešerna. Govornikova izvajanja so žela pri številnih poslušalcih toplo zahvalo. — G. Oberžan je nato sklenil lepo uspeši večer z vabilom na prihodnji dve večji domovi prireditvi: na veliko sanmartinsko tombolo, ki bo v nedeljo, 3. oktobra, in na pevski koncert, ki bo v soboto, 23. oktobra v Slovenskem domu v San Martinu.

Vsak teden ena UTVI

Frank Levetnik

*Dve utvi sta prileteli
v jezero pod skalni grad;
tam plavata družno po vodi,
veslata v kristalni hrad.*

*Premišljam iz okna dve utvi,
a v meni utriplje srce,
zamaknjeno v dneve nekdanje
na lice usiplje solze.*

Pred dvajsetimi leti v "Svobodni Sloveniji"

30. avgusta 1951 — št. 35

ALI NAJ MOLČIMO?

Nismo pozabili, da smo v prvemu uvodniku v Argentini napisali, da hočemo služiti resnici in pravici... Zato smo vedno, kjerkoli smo zasledili, da kdo piše neresnico o Slovenceh ali o prizadevanju Slovencev, povedati resnico in pokazati na krivico... Nič nam ne brani, da ne bi tudi tedaj, če kak Slovenec piše ali govori neresnico ali dela komu krivico. Pa naj to dela dr. Žebot ali kdor koli...

Ali naj molčimo, kadar v dr. Žebotovem listu „Slovenska država“ grozijo z ovadbami tistim Slovence, ki niso njihovega mnenja? Ali naj molčimo, ko se propagira ovadstvo in prizadevanje, da izgubi službo tisti, ki je nasprotnega mišljenja? Ali ne trpijo pod takimi metodami Slovenci v domovini?

Ali naj molčimo, če dr. Žebot trdi, da od leta 1929 SLS ni več delovala ne živila, ko vemo, da dr. Žebot ve ravno obratno... Delovni odbor SLS je izdelal osnutek ustave slovenske države, kakor tudi osnutek zvezne države Jugoslavije. Delovni odbor SLS je povabil tudi dr. Žebota, ki je v debati o teh osnutkih sodeloval.

Ko je dr. Žebot odhajal v tujino, je prosil, da mu delovni odbor SLS izda pooblastilo, da bo v inozemstvu kot zastopnik SLS delal na vprašanje slovenske Koroške...

Morda bo prišel čas, ko bomo morali pokazati tudi še na druga dejstva: Na razna pisma, ki so bila iz Žebotovega kroga poslana mednarodnim institucijam, da zmanjšajo ugled slovenskim osebnostim. Pri tem so šli celo tako daleč, da so si celo prizadevali, da bi zmanjšali ugled škofa dr. Rožmana.

SLOVENC PO SVETU

ČILE

80-letnica s. Vincencije Kaplje

V nedeljo, 15. avgusta, so se zbrali Slovenci v Santiagu. V velikem številu so prišli, da so proslavili 80-letnico sestre Vincencije Kaplje. Ob tej priliki je daroval sv. mašo g. Martin Maroša o.a. asistenci g. Antona Grilca. Po maši in lepem govoru so sestre za vse zbrane pripravile v njihovi polikliniki zakusko. Rev. Martin je tudi malo zaigral na klavir. Vsi prisotni so tudi z veseljem zapeli. Po prijetno preživetih urah so se rojaki razšli na svoje domove. Sestri Vincenciji pa k njenem lepem jubileju tudi mi iskreno čestitamo.

Znova smo romali v Lourdes

Preteklo nedeljo 22. t. m. smo Slovenci iz okolice Buenos Aires poromali v Lourdes, tradicionalno božjo pot. Ta romanja, katerih se vsako leto udeležijo več rojakov, so važna tudi zato, ker v velikem številu zbere Slovence, ki so prišli v Argentino še pred drugo svetovno vojno. Celotno število romarjev je bilo letos izredno, saj so jih naštel okrog dva tisoč. Tudi narodne noše so bile prisotne v lepem številu.

Pobožnosti so se pričele pred lursko votlino ob 15.30. Najprej smo molili rožni venec in vmes prepevali Marijine pesmi. Po rožnem vencu se je razvila procesija v gornjo cerkev. Procesijo je vodil msgr. Carreras, sanjuški škof, ki je predsednik argentinskega Katoliškega izseljenskega odbora. Med procesijo so navzoči tudi prešli spominske podobice.

Po prihodu v gornjo cerkev je škof Carreras naslovil lep govor na zbrane romarje. Med drugim je povedal tudi sledeče:

„Kot kristjan in kot škof sem res vesel, ko gledam pred seboj tako številno množico slovenskih mož, žena, fantov in deklet ter otrok. Ganila me je vaša goreča skupna molitev in ubrano večglasno petje. Vse to je znamenje, da ste ohranili verska izročila,

ki ste jih prinesli iz domovine, da ste ohranili katoliško vero in da vse trpljenje begunstva ter izseljenstva ni bilo zastoj.

Vcepite ta izročila in vašo vero tudi v otroke, ki so rojeni na argentinski zemlji, pa nosijo v sebi slovensko srce. Med vašimi izročili je eno najvažnejših in najlepših prav pobožnost do Marije, kot je zgovorno izpričalo današnje romanje v to svetišče, posvečeno lurski Mariji.

Kakor je molitev rožnega venca spremljala današnje pobožnost, tako naj ta molitev prepleta vaše vsakdanje družinsko življenje. Družinski rožni venec je močna vez edinstva v krščanskih domovih. Vi, Slovenci, pa morate moliti rožni venec še posebej v ta namen, da bi bila v vaši domovini v vsej polnosti obnovljena katoliška vera, ki je sad enajstih stoletij in katero hoče sedaj nadomestiti krščanstvu nasproten režim...“

Sledila je romarska maša, med katero je dr. Alojzij Starc kratko govoril o važnosti prav tega romanja in o častitvi Marije. Sledila je posvetilna molitev Materi božji. Med mašo so vsi navzoči zbrano molili in peli, ter številno pristopili k obhajilu.

Romarska pobožnost se je končala z močeno pesmijo Marija, skoz' življenje.

Mladina se pripravlja na koncert v Slovenski hiši

RAZGOVOR S PEVOVODKINJO

V daljšem intervjuju v „Mladinski vezi“ objavljenem v avgustovi številki lanskega leta, nam je ga. Geržiničeva že pojasnila, da je Mladinski pevski zbor nastal pri pevskem pouku na Pristavi. Tam se je zbrala okoli nje skupina izredno nadarjenih pevk, iz katerih je kar kipeo navdušenje za pevsko kulturo. Zdaj ima zbor 34 ženskih in 7 moških glasov. Niso nastopili samo na slovenskih odrih, marveč tudi v Radio Nacional in v televiziji. Povsod so bili deležni laskavega priznanja.

Kakor je bilo že nekajkrat objavljeno v „Svobodni Sloveniji“, bo Mladinski pevski zbor ge. Marije Fink-Geržiničeve nastopil v soboto, 11. septembra, v veliki dvorani Slovenske hiše z bogatim sporedom. Poleg slovenskih narodnih in umetnih pesmi bo zbor predvajal tudi pesmi priznanih klasikov — Gallusa, Brahmsa, Cherubinija, Ferluigija de Palestrina, Gilardo Gilardija in drugih.

Za tovarno Alfa je majhno slovensko naselje, hiše so raztresene, toda duhovno povezane. Tam žive zavedni slovenski ljudje, ki kar tekmujejo med seboj, kdo bo več doprinesel k skupni blaginji slovenstva. Tam je tudi dom pevovodkinje ge. Geržiničeve, dom lju-

biteljev in gojiteljev glasbe. Kot tiskovna referentka Zveze žena in mater sem ji zastavila nekaj vprašanj.

„Le kako ste si mogli nabaviti toliko skladb priznanih avtorjev?“

„Nabrala sem jih že doma, del tega sem prinesla s seboj, nekaj sem prejela pozneje po pošti. Tudi tu sem marsikaj odkrila. Med slovenskimi skladbami jih je več takih, ki so bile napisane ali prirejene prav za naš družinski tercet ali kvartet.“

„Kako so reagirali mladi pevci in pevkke, ko ste jim povedali, da bodo peli za dobrodelni sklad Zveze žena in mater?“

„Vedno radi nastopajo, če se prvemu namenu — gojitvi pevske kulture — pridruži še kak drug dober namen. S kakšnim navdušenjem so pred par leti šli prepevat „staroslovenskim“ rojakom za veliko noč! (Povabil nas je dr. A. Starc.) Zelo jih je pritegnila letošnja domobranska proslava. So zelo zavzeti za nastop v dobrodelni namen Zveze.“

Saj to Zvezo poznajo pevkke in pevci po večini iz svojih družin. Pri zadnji pevski vaji nas je obiskala ga. Dobovškova, predsednica Zveze.

„Na sporedu imate tudi besedila tujih pesnikov in umotvore tujih skla-

teljev. Ali Vas stane mnogo truda, da mlade pevke in pevce naučite avtomatično zlogovati tuje besede?“

„Ne. Pevce se zloga nauči brati s tonom, skupine besed hkrati z muzikalno frazo. Preden začnemo s študijem, jim besedilo parkrat preberemo, razložim in poslovenim. Med vajami ponovno zapojem težje izgovorljiva mesta ali opozorim na pomen nekaterih besed.“

„Ali vlada med pevkami in pevci potrebno sožitje in ravnotežje? Ni nobenih trenj med njimi?“

„Na splošno: da. Seveda se v zbor vrvajo trenja. Vendar sta ljubezna do petja in tovariški čut toliko močna, da je sožitje prijetno in smisel za skupno delo in napredovanje — kar je velika dobrina zborovskega življenja — lepo razvit. Posebno se to čuti v zadnjih tednih pred nastopom. — Rada bi podarila to misel: mladini je treba dati možnost, da spozna kvalitete stvari — ne gre za klasično glasbo proti moderni; gre za kvaliteto glasbo, pa naj bo iz renesančne dobe, iz dobe klasične ali romantike, ali za moderno današnjo —, da se zanjo navduši. Vse to so pogoji, da duhovno doživi in se plemeniti.“

Ob zaključku razgovora je ga. pevovodkinja omenila še to, da je njen Mladinski pevski zbor vključen tudi v seznam argentinske glasbene publikacije Guía de la música argentina. T. K.

OBVESTILA

SOBOTA, 4. septembra 1971:

V Slovenski vasi v Hladnikovem domu pomladansko srečanje mladine združeno z „novačenjem“. Slovesen sprejem 18 let stare mladine v društvo „Slovenska vasi“.

VI. kulturni večer SKA ob 8 zvečer v gornji dvorani Slov. hiše. V okviru filozofskega odseka bo predaval dr. Vinko Brumen: Vprašanja slovenske filozofije.

NEDELJA, 5. septembra 1971:

V Slovenski hiši ob 16 komemoracija ob 25-letnici gen. Leona Rupnika. V našem domu Mladinski dan.

SOBOTA, 11. septembra 1971:

V Slov. hiši ob 20 koncert Mladinskega pevskega zbora pod vodstvom gospe Marije Fink-Geržiničeve, ki ga prireja Zveza Slovenskih mater in žena. Kreditna zadruga SLOGA prireja v zadrugnih prostorih gospodarski večer.

Za dobro voljo

OD DOMA

„Pri nas v Ameriki imajo vsi viharji ženska imena: Meri, Hilda, Adelajda...“

„Pri nas v Jugoslaviji tudi: Reforma, inflacija, devalvacija, stabilizacija...“

Oddajte v najem ali prodajte svojo kinto po našem posredovanju

EMADI

Edino specializirano podjetje

Montevideo 184 — T. E. 35-5171

38-2846

JAVNI NOTAR
FRANCISCO RAUL
CASCANTE
Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofc. 2
T. E. 35-8827

CONSTRUCCIONES CIVILES E INDUSTRIALES

Av. de Mayo 1460, 5o. p.

Buenos Aires

T. E. 37-2504

Predaval bo Marko Kremžar „O dolarški krizi“.

NEDELJA, 12. septembra 1971:

SDO in SFZ Morón vabita na I. mladinski dan.

V Slovenskem domu v San Martinu mladinski večer, ki ga prireja SDO in SFZ. Sodeluje Planika.

V našem domu v San Justu po maši sestanek Zveze mater in žena.

ČETRTEK, 16. septembra 1971:

V Slovenskem domu v San Martinu ob 18.30 sestanek Lige Žena Mati, kjer se bodo obravnavali problemi argentinske in naše mladine.

NEDELJA, 26. septembra 1971:

20. mladinski dan v Slovenski vasi. Sodeluje Planika.

PETEK, 1. oktobra 1971:

V Slovenski hiši igra Razvalina življenja. Prireja SKA — Slovensko gledališče. Režira Nikolaj Jeločnik.

SOBOTA, 2. oktobra 1971:

V Slovenski hiši igra Razvalina življenja. Prireja SKA — Slovensko gledališče. Režira Nikolaj Jeločnik.

NEDELJA, 3. oktobra 1971:

V Slovenski hiši igra Razvalina živ-

Dr. Tone Žužek
ADVOKAT

Uradije od 17.30 do 19.30.
Ponedeljek, sredo, petek

Lavalle 2331, p. 5. of. 10
T. E. 47-4852

RESTAVRACIJA

„EMONA“

V NEMCIJI

nudi domačo oskrbo slovenskim obiskovalcem iz Argentine

JOŽE NOSE

Düsseldorf — Corneliusstrasse 41

ljenja. Prireja SKA — Slovensko gledališče. Režira Nikolaj Jeločnik.

Zveza žena in mater lepo prosi vse lastnice in lastnike slovenskih narodnih naš, naj se prijavijo pri krajevnih odborih za nastop na naš narodni praznik 29. oktobra.

DRUŠTVENI OGLASNIK

10. septembra ob 20 bo seja upravnega sveta Zedinjene Slovenije.

ZS organizira orientacijski tečaj namenjen študirajoči mladini in staršem. Predaval bo specialist univ. profesor iz katoliške univerze del Salvador o temi Kako si izberem poklic? Opozorjamo dekleta, fante in starše na izredno važnost tega predavanja.

KREDITNA ZADRUGA S. L. O. G. A.

(Cooperativa de Crédito Ltda.)

Bmé Mitre 97

T. E. 658-6574

Ramos Mejía

Na drugem gospodarskem večeru naše zadruge bo zanimiv razgovor

O DOLARSKI KRIZI

Ki ga bo vodil g. Marko Kremžar v soboto, 11. septembra, ob 20.30 v zadrugnih prostorih.

Vljudno vabi

odbor

S
D
O

12. SEPTEMBRA 1971 — I. MLADINSKI DAN

Ob 8.—: odbojka za pokal M. Kunčič

Ob 11.—: dviganje zastav

Ob 11.30: sv. maša

Ob 13.—: skupno kosilo

Ob 15.—: popoldanski program:

nastopi, folklor,
slovenske pesmi

Kraj: Slovenska pristava v Castelarju

Sodeluje orkester Salvex

S
F
Z

5. septembra 1971 v Slovenski hiši

KOMEMORACIJA OB 25-LETNICI SMRTI GENERALA LEONA RUPNIKA

ustanovitelja Slovenskega domobranstva in njegovih sodelavcev

Ob 16 polaganje venca pred spomenikom
nato sveta maša in

audiovizualni program o zgodovinskih dogodkih slovenskega domobranstva

Vabi pripravljali odbor Medorganizacijskega sveta

Na Pristavi bo na prvi petek, 3. septembra, ob 19.30 sv. maša za raj. ing. Avgusta Vivod po naročilu kreditne zadruge Sloga.

Iščemo

Zakonski par

za oskrbnika hiše restavracije v San Isidro. Delo in plača po dogovoru.

Oglasiti se na T. E.: 923-7330
od 9. do 12. ure.

ZVEZA SLOVENSKEH MATER IN ŽENA prireja v okviru svojega kulturnega in socialnega prizadevanja

K O N C E R T

Poje Mladinski pevski zbor pod vodstvom gospe Marije Fink-Geržiničeve — Sobota, dne 11. septembra, ob osmih zvečer v veliki dvorani Slovenske hiše

Vstopnice po pet, štiri in tri pese.

Vsem rojakom sporočamo žalostno novico:

ORKESTER PLANIKA JE ODŠEL NA LUNO

a preko satelita nas bodo zbavali v

NEDELJO, 12. SEPTEMBRA v SAN MARTINU

Aleksander Solženicyn

En dan Ivana Denisoviča

— Kje je Bujnovski?

— Kaj? Tukaj sem! — je odgovoril kapitan izpod pograda Šuhova, kjer ga je skrival mrak.

Tako se znajde urna uš vselej prva na glavniku.

— Ti si? Da, res je, šč-811. Pripravi se!

— Kam?

— Saj sam veš.

Kapitan fregate je samozgodovinsko in zahreščal. Verjetno mu je bilo laže voditi v temi in po viharjem morju celo eskadro minonoscev, kakor pretrgati sedaj tovariški pogovor in oditi v ledeno samico.

— Za koliko dni? — je prepadeno vprašal.

— Deset. Hitreje vendar, hitreje!

V tem hipu so zavpili postrežniki:

— Kontrola gre! Kontrola! Vsi ven!

To je pomenilo, da je prišel v barako paznik, ki so ga poslali preveriti število ljudi.

Kapitan se je ozrl. Ali naj obleče suknjo? Suknjo mu bodo vzeli, pustili mu bodo samo telovnik. Torej naj odide, kakor je, v telovniku. Kapitan je upal, da bo Volkovo pozabili (toda Volkovi nikomur nič ne oprostijo), in se ni pripravljal, celo tobak ni skril v telovnik. Če ga stisne v roko, ne bo imel od tega nič, ker mu ga pri preiskavi zaplenijo.

Ko se je pokrival s kučmo, mu je Cezar vendarle stisnil nekaj cigarete.

— No, pozdravljeni, bratec! — se

je zmedeno poslovil kapitan fregate od stočetrtke brigade in odšel za paznikom. Za njim so klicali, nekateri, naj ostane čil in zdrav, drugi, naj ne obupa. Kaj bi mu sicer rekli? Saj so sami zidali BUR in stočetrtka pozna ječo: stene so iz opeke, tla iz cementa, okna ni nobenega, peč kurijo le toliko, da se raztaja led po steni in spremeni v lužo na tleh. Spiš na golih deskah in šklepeč z zobmi, če jih ne zgubiš. Kruha prinese tristo gramov dnevno, a čorbo tretji, štiri in devet dan.

Desetkrat štirimajset ur! Deset dni samice, če jih odsedi natančno in do kraja, ti ugonobe, zdravje za vse življenje. Stakneš jetiko in se ne izmočiš več iz bolniških sobah.

Kdor je prebil petnajst dni samice, že počiva v zmrazjeni zemlji.

Dokler živiš v baraki, hoji vesel in se ne nastavlja!

— Vsi ven, sem rekel. Štejem do tri!

— Vpije starešina barake. — Kdor do takrat ne zgine, zapišem njegovo številko in jo oddam državljanu pazniku.

Sarešina barake je tudi lump, že od zdavnaj. Kar glej, čez noč ga zapirajo z nami vred v barako, obnaša se pa kot načelnik in se nikogar ne boji. Nasprotno, njega se bojijo. Zatoži jih pazniku in sam suje s pestjo v gobec. Šteje se za invalida, ker so mu nekoč v pretepu odtrgali prst na roki. Obraz razodeva zločinca, kar tudi je, saj je obsojen za kriminalca. Hkrati so mu napravili

paragraf 58, točko 14, zaradi česar je prišel v to taborišče.

Kdo bi mu preprečil, da res ne zapiše številke na listek in ga odda pazniku? Posledica tega bo dva dni zapora s pošiljanjem na delo podnevi. Če so prej počasi racali k vratom, so zdaj v trumah lezli naprej, z zgornjih pogradov so poskakali nerodno kot medvedi in vse je drvelo k ozkim durim.

Šuhov, ki je držal v roki že zvito in zdavnaj zaželeno cigaro, je spretno skočil na tla, vtaknil noge v škornje in že hotel oditi, ko se mu je zasmilil Cezar. Ni hotel kaj zaslužiti pri njem, ne, smilil se mu je zares in iskreno, kajti Cezar se je preveč bavil z lastno osebo, ni pa razumel življenja, ki je terjalo, da bi moral v paketu poslana živila čimprej in pred kontrolo odnesti v šrambo, na pa da se brezskrbno gosti z njimi. Poješ lahko tudi kasneje. Kaj pa zdaj? Kaj naj stori Cezar s pošiljko? Če odnese s seboj na kontrolo vse vrečke, se bo smejalo petsto ust. Če pusti na ležišču, grozi nevarnost, da kaj ukrade prvi, ki se po kontroli znajde v baraki. (V Ust-Izmi je bilo še grše; pri povratku z dela so kriminalci hiteli naprej, in predno so prišli drugi, so že izpraznili omarice.)

Šuhov je videl, kako se je Cezar zmedel; vrti se sem in tja, zdaj, ko je prepoznal. Sebi pod pazduho vtika salamo in slanino, da bi z njima odšel na kontrolo in rešil vsaj to.

Šuhov ga je iz sočutja poučil:

— Usedi se, Cezar Markovič in čakaj, dokler se da; potuhni se tu, v mraku, in čakaj do zadnjega. Šele ko

bo paznik s postrežniki hodil od postelje do postelje in poškilil v vse luknje, pojdi ven. Porečeš jim, da si bolan. Jaz pa grem prvi ven in prvi smuknem nazaj. Tako bo najbolje...

Stekel je.

Sprva se je Šuhov s težavo prebijal skozi gručo (cigareto je pri tem varoval v pesti). Laže mu je postalo, ko je prišel na hodnik, ki je bil skupen za obe polovici barake, in v vežo. Tu ni bilo gneče, nihče ni silil naprej. Barakarji, zvijačni kot zveri, so se stisnili k stenam, po dva na levo, po dva na desno, le po sredi je ostal prazen prostor, da se je lahko gibal posameznik, češ kar pojdi dalje, na mraz, če si neumen, mi bomo tule počakali. Že tako smo bili cel dan na mrzlem, kaj bi še dodatnih deset minut prezebali? Bedakov ni. Ti crkni danes, jaz bom rajše jutri!

Druge dneve se tudi Šuhov stiska k steni. Zdaj pa stopa s širokimi koraki in se še reži:

— Kaj se bojite, mehkuzneži? Ne poznate sibirskega mraza? Kar ven, da se pogrejemo na volčjem soncu! Dovolj, stric, da prižgem!

V veži je prižgal svojo cigareto in stopil na teraso. V domačem kraju Šuhova pravijo mesecu za šalo „volčje sonce“.

Luna je že visoko! Še toliko in bo dosegla najvišjo točko. Nebo je postalo belo, z zelenkastim odtenkom, na njem svetijo redke močne zvezde. Beli sneg se blešči, celo zidovi barak so se pobelili — svetilke nimajo posebne moči.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare

Director: Tone Mizerit

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503

Argentina

Uredniški odbor:

Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Censo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO
	Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA
	Concesión N° 3824
	Registro Nacional de la Propiedad Intellectual N° 1.086.173

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1971: za Argentino \$ 3.500.—. Pri pošiljanju po pošti \$ 3.600.—. — ZDA in Kanada 13 USA dolarjev; za Evropo pa 15 USA dolarjev za pošiljanje z avionsko pošto. — Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol.

(Dalje prihodnjic)